



Jaarstukken 2024



Gemeente
Hengelo

5.2.9 Bestuur en ondersteuning



Aanspreekpunt bestuurlijk

Burgemeester Schelberg, Wethouders Brand en Steen

Aanspreekpunt ambtelijk

D. Dercksen, A. Lenferink en A. De Vos

Welke belangrijke ontwikkelingen zagen we in 2024?

De inwoner centraal

Onderdeel van de strategische opgave 'Inwoner centraal' is (gemeentebrede) dienstverlening. 2024 was een jaar waarin we de basis verstevigd hebben. De focus lag op het realiseren van een aantal basisonderdelen voor dienstverlening.

We hebben gerealiseerd dat er 100 uitgaande brieven herschreven zijn, zoals die van inkoop, HR en leerplicht. Hiermee communiceren we in lijn met de vastgestelde schrijfafspraken van de Helder Hengelo's structuur. Deze schrijfafspraken zorgen ervoor dat brieven duidelijker, begrijpbaar en makkelijker leesbaar zijn voor onze inwoners. Het lezerspanel (vertegenwoordiging van inwoners) heeft de herschreven brieven beoordeeld. Daarnaast hebben ongeveer 60 collega's de training Helder Hengelo's gevolgd om de schrijfafspraken beter toe te passen in hun werk. En zijn we gestart met de pilot Textmetrics. Dit is een AI hulpmiddel voor medewerkers om Helder Hengelo's te schrijven.

Naast de focus op uitgaande brieven zijn we gestart met een pilot over beeldtaal op de website met informatie over paspoort/ identiteitskaart. Ook zijn we gestart met het voorbereiden en uitvoeren van de Wet modernisering elektrische bestuurlijk verkeer. Dit betreft onder andere digitalisering, kanaalsturing, groeps- emailadressen en richtlijnen voor webformulieren.

Een ander onderdeel van 'inwoner centraal' is inwonersbetrokkenheid (participatie) en kindinclusie. Het denkkader participatie is in 2024 vaker overwogen en ingezet. Zo is het denkkader onder andere toegepast bij, de omgevingsvisie, aardgasvrij, het Prins Bernard Plantsoen en de wijkgerichte aanpak (Noork). De opbrengsten uit deze participatietrajecten zijn geborgd en uitgewerkt in de desbetreffende projecten. Dat inwoners zich meer betrokken en gehoord voelen zien we terug in de stijging van de van de beleidsindicatoren. Om dit te bereiken hebben we geïnvesteerd in onze organisatie, ongeveer 60 collega's hebben de basistraining participatie gevolgd zodat het denkkader vaker werd ingezet in 2024.

In 2024 zijn kinderen/ jongeren op verschillende manieren betrokken bij ons werk als gemeente. O.a. op het festival Baas boven Baas (over het onderwerp vrijheid), bij de uitreiking van het jeugdlintje, de week van Respect, dag van de taal, samenwerking met Prodemos en Minecraft over de ontwikkelingen van de Lange Wemen. Daarnaast zien we dat meer middelbare scholen in de bovenbouw praktijkvakken ontwikkelen om beter aan te sluiten op het vervolgonderwijs. Voor deze praktijkvakken zijn wij als de gemeente vaker opdrachtgever voor opdrachten. Dit betekent dat we naast kindinclusie op relevante thema's van de gemeente nog veel meer hebben gedaan samen met kinderen/ jongeren. Dit zijn in totaal acht trajecten geweest in 2024.

Bestuurlijke samenwerking

Net voor de zomervakantie hebben de wethouders Financiën besloten om de gemeenschappelijke regelingen te betrekken bij de zorgen over de meerjarige financiële ontwikkelingen bij gemeenten. Aan hen is gevraagd om actief in te zetten op kostenbeheersing. In de informatiebrief van gemeenten over de te hanteren uitgangspunten voor de Zomernota 2026 in oktober 2024 is opnieuw pro-activiteit gevraagd van de gemeenschappelijke regelingen op het gebied van inzet voor efficiency en terughoudendheid als het gaat om nieuw beleid of nieuwe taken. Ook private samenwerkingspartners, waar we bestuurlijk kunnen sturen hebben de noodkreet van gemeenten opgepakt. Twente Milieu heeft er een project voor opgezet. E.e.a. moet leiden tot acceptabele Zomernota 2026 en zo mogelijk al besparingen in 2025.

Krapte op de arbeidsmarkt vraagt creativiteit

De krapte op de arbeidsmarkt was ook in 2024 voelbaar en zal nog zeker doorzetten tot na 2030. Als antwoord hierop zetten we sinds 2022 stevig in op het versterken van ons werkgeversmerk en het vergroten van onze wervingskracht. Dat werpt zijn vruchten af: onze vacatures werden afgelopen jaar op eigen kracht vervuld, zonder inzet van externe

wervingsbureaus. De krapte vraagt ook om een vooruitziende blik en creativiteit. We hebben een sterke impuls gegeven aan het vroegtijdig enthousiasmeren van jong talent voor onze organisatie, in aansluiting op de ambities van de Talentopgave. We zijn bovendien gestart met een aantal pilots rond competentiegericht werven, waardoor we diverser, inclusiever en breder kunnen kijken in een competitieve arbeidsmarkt. Gelet op de positieve ervaringen krijgt dit vanuit de visie Leren en Ontwikkelen in 2025 een vervolg.

In het afgelopen jaar heeft onze inzet zich daarnaast verbreed naar het behoud, binden en boeien van onze huidige medewerkers. Sinds 2024 is er een uitgebreid onboardingsprogramma om medewerkers te introduceren in de organisatie en zich snel thuis te laten voelen. Daarnaast is vorm gegeven aan duurzame inzetbaarheid, hybride werken, vitaliteit en de visie op leren & ontwikkelen. Het medewerkersbetrokkenheidsonderzoek is een belangrijke thermometer voor medewerkertevredenheid, welzijn, betrokkenheid en daarmee behoud. De resultaten uit het MBO van 2023 hebben in afgelopen jaar opvolging gekregen in actieplannen.

Digitaliseren van fysieke archieven

2024 is gebruikt om de reikwijdte van de digitaliseringsopgave beter in beeld te krijgen om hiermee een Europese aanbesteding uit te schrijven. In 2024 is een overeenkomst afgesloten met een partner die zowel de digitalisering gaat uitvoeren als het cultuurhistorische materiaal van de fysieke archieven gaat verzorgen. De uitvoering gaat in samenwerking met SWB Midden-Twente en start begin 2025.

Digitale transformatie

2024 was het 2^e jaar (van 3) van het programma Digitale Transformatie. De focus heeft ook dit 2^e jaar vooral gelegen op het laten zien wat Digitale Transformatie betekent, welke mogelijkheden Digitale Transformatie met zich meebrengt en lag de focus op het aanjagen van innovatie.

In 2024 hebben we diverse innovatieve pilots uitgevoerd. Zo hebben we onze brieven aan inwoners beter begrijpelijk gemaakt door AI toe te passen en hebben we AI toegepast om de keukentafelgesprekken met inwoners efficiënter te maken. Ook hebben we een Digital Twin ontwikkeld en daar Virtual Reality op toegepast om delen van Hengelo op een andere wijze te visualiseren en daardoor makkelijker toekomstige scenario's te kunnen beoordelen. Tenslotte zijn we door het innovatieve karakter van het programma, in staat gebleken om jonge talenten blijvend interessant werk te bieden. Meer detailinformatie over de innovaties is te vinden in paragraaf 6.7.5.

Datagedreven werken

In 2024 hebben we de eerste stappen gezet in de uitvoering van de datastrategie, zoals vastgesteld eind 2023. Dit heeft vorm gekregen via het programma Data in de Genen. Met behulp van dit programma is in 2024 onder andere gestart met het versterken van de datavaardigheden van medewerkers wat bijdraagt aan een efficiëntere bedrijfsvoering en verbetering van de dienstverlening. Daarnaast zijn we in 2024 gestart met het opstellen van een Ethisch kader voor verantwoord datagebruik. Oplevering daarvan verwachten we in 2025 te realiseren. Naast het programma Data in de Genen, hebben we diverse dashboards en onderzoeken opgeleverd. In paragraaf 6.7.5 is daar een nadere detaillering over te vinden.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en regelt voor inwoners het recht op informatie van de overheid. De wet gaat uit van gefaseerde invoering. De gemeente Hengelo implementeert deze wet via een uitvoeringsprogramma. In 2024 werd het verplicht de eerste tranche informatie categorieën actief openbaar te maken. Gemeente Hengelo voldeed hier tijdig aan en maakt meer informatie categorieën dan vereist actief openbaar. In de Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid (6.9 Wet Open Overheid (WOO)) wordt hier nader op ingegaan.

Beheer overige gebouwen en gronden

We hebben dit jaar niet de focus kunnen leggen op het afstoten van gebouwen die niet worden ingezet voor beleidsdoelstellingen of eigen huisvesting. Door de hoeveelheid lopende ontwikkelingen en projecten, maar ook onvoorziene ontwikkelingen (bijv. aankopen rondom V&D, Hazenweg), binnen de gemeente ontbrak de benodigde capaciteit om dit proces voortvarend door te zetten. Capaciteit vanuit vastgoed was nodig om aankopen en dus ook het beheer in goede banen te leiden. Daarnaast wordt door het Vastgoedbedrijf sturing gegeven aan het beheer, onderhoud en verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen, die wel worden ingezet voor beleidsdoelstellingen of eigen huisvesting en die in de verschillende taakvelden worden verantwoord.

Verduurzamen maatschappelijk vastgoed

In 2024 heeft de prioriteit gelegen bij het verduurzamen van het Twentebad (zie paragraaf 5.2.5). Daarnaast zijn we

gestart met de voorbereidende gesprekken met een adviesbureau om een verdiepingsslag te maken op de routekaart verduurzamen maatschappelijk vastgoed.

Renteontwikkeling

Waar vorig jaar de ECB (Europese Centrale Bank) de rente met gelijke stappen van 0,25% verhoogde tot 4%, was dit afgelopen jaar andersom het geval. De ECB heeft de rente vier keer naar beneden bijgesteld tot 3% en is van plan dit te blijven doen als de inflatie het toelaat. De investeringen in het afgelopen jaar hebben we met eigen middelen kunnen voldoen.

Gemeentefonds

Het Rijk heeft eenzijdig met ingang van 2024 (in plaats van 2027) vervroegd de BBP-systematiek ingevoerd. De BBP-systematiek heeft betrekking op de vergoeding in het gemeentefonds voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. Uit beantwoording van Tweede Kamervragen door de minister van BZK blijkt dat deze nieuwe systematiek een aanzienlijke verslechtering is ten opzichte van de oude systematiek. Incidenteel vindt voor deze verslechtering (gedeeltelijke) compensatie plaats tot en met 2029 door het Rijk.

Structureel gezien zijn de financiële problemen voor gemeenten vanaf het jaar 2026 en verder nog steeds niet opgelost door het Rijk. Op landelijk niveau is nog steeds sprake van aanzienlijke tekorten voor de taken die gemeenten moeten uitvoeren. Bij gemeentelijke taken horen ook de bijpassende knaken van het Rijk. We blijven streven naar een goede balans tussen taken en middelen. Hiervoor blijven we stevig lobbyen bij het Rijk en de VNG.

Zoals gebruikelijk veroorzaakt de decembercirculaire van het gemeentefonds weer een positief effect op het jaarrekeningsaldo. Door de late beschikbaarheid van deze circulaire was het niet meer mogelijk om een begrotingswijziging voor het jaar 2024 vast te laten stellen door de gemeenteraad. Hierdoor wordt het resultaat van de Jaarstukken wederom positief beïnvloed door het Rijk. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar 'Wat heeft het gekost?'.

Relevante beleidsnota's

- [Verordening op het financiële beleid en beheer van de gemeente Hengelo 2025](#)
- Nota investerings- en activeringsbeleid 2023
- [Nota overhead 2024](#)
- Beleidskader Verbonden Partijen Hengelo 2024
- [Beleidsnota Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023 - 2027](#)
- [Nota reserves en voorzieningen 2016](#)
- [Treasurybesluit 2021](#)
- [Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Hengelo 2021](#)
- [Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders 2021](#)
- [Denkkader participatie 2022](#)
- [Participatieverordening 2024](#)

Verbonden partijen

- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- BNG Bank
- Enexis Holding BV
- Twence Holding BV
- Centrum gemeenteregeling samenwerking ICT Hengelo
- Stichting Twenteboard
- Twente Board Development BV.
- Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V.

In 2024 is het beleidskader voor het aangaan en beheren van samenwerking met verbonden partijen geactualiseerd. Het nieuwe beleidskader is een verbetering t.o.v. de 'oude' nota op het gebied van onder andere risicomanagement en helderheid over de rol van en informatie aan de raad.

In 2024 hebben we een besloten vennootschap opgericht: Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V. Gemeente Hengelo is 100% aandeelhouder. Het zonneveld kan 8.000 huishoudens van energie voorzien. Deze stap is genomen in het kader van maatregelen om de energietransitie vorm te geven. De beheersactiviteiten en energielevering worden verzorgd door de Coöperatie Energie van Hengelo. De bouw is in oktober gestart. Ingebruikname: naar verwachting vanaf april 2025. Dit gemeentelijke zonneveld, gerealiseerd met een investeringskrediet van € 10,5 miljoen, beslaat 12 hectare en omvat circa 22.000 zonnepanelen.

Wat hebben we bereikt

9.1 Meer inwoners zijn betrokken bij hun stad en tevreden over het bestuur van Hengelo

9.1.1 In 2024 zijn meer (jonge)(1) inwoners en andere belanghebbenden betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord.¹

¹ De toevoeging 'jonge' is gedaan, in aansluiting op het traject voor kindinclusie (ook wel Baas boven Baas), waar de raad geld voor beschikbaar heeft gesteld, en waar nu uitvoering aan wordt gegeven.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Percentage inwoners dat (heel) veel vertrouwen heeft in de wijze waarop de gemeente wordt bestuurd (%)	29,3%	27,0%	37,8%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen' (%)	42,0%	37,0%	48,1%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente luistert voldoende naar de mening van haar inwoners' (%)	28,4%	27,0%	32,7%
Percentage inwoners dat het (helemaal) eens is met de stelling 'De gemeente Hengelo doet wat ze zegt' (%)	28,3%	27,0%	28,4%
Minimaal 3 keer per jaar worden kinderen/ jongeren via een Baas boven Baas traject betrokken bij een relevant en actueel thema uit de Beleidsbegroting	3	3	4

9.2 Inwoners zijn meer tevreden over de dienstverlening van de gemeente Hengelo

9.2.1 In 2024 waarden inwoners de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,6	7,5	6,6
Rapportcijfer dat inwoners gemiddeld geven voor de digitale dienstverlening van de gemeente (cijfer 1-10)	6,8	7,5	6,8

9.3 Hengelo blijft een wendbare, ambitieuze en financieel gezonde gemeente

9.3.1 In 2024 blijft de gemeente Hengelo financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren vanuit de logica van de Hengeloër.

Beleidsindicatoren	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Aanvullend weerstandsvermogen per inwoner (euro) ultimo jaar ¹	718	521	515
Structureel exploitatieresultaat van de gemeentebegroting in jaar t+3 (euro) in 2023 en in jaar t+3 in 2024 ²	-2,9 miljoen	4,3 miljoen	-1,9 miljoen

¹ De beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

² De mate waarin structurele lasten (volledig) worden gedekt door de structurele baten.

Wat hebben we daarvoor gedaan

9.1.1 Meer (jonge) inwoners en andere belanghebbenden zijn betrokken bij de ontwikkeling van gemeentelijk beleid en zij voelen zich gehoord

- Wij werken aan het vertrouwen en relatie tussen inwoner en de gemeente door inwoners centraal te stellen in ons werk. Dat doen we onder andere door participatie en verbetering van onze dienstverlening. We zien een stijging dat inwoners zich betrokken voelen bij ontwikkelingen (48,1% 2024 t.o.v. 42% 2023). Daarnaast geven meer inwoners via het Hengelo Panel ook aan dat er voldoende geluisterd wordt naar hun mening (32,7% 2024 t.o.v. 28,4% 2023). Dit kan komen doordat we steeds bewuster omgaan met het betrekken van inwoners of andere betrokkenen bij ontwikkelingen (naar aanleiding van het 'Denkkader participatie' en het trainen van collega's).

- Wij hebben opnieuw kinderen betrokken bij ons werk als gemeente. Wij hebben onder andere met kinderen de volgende thema's besproken: hoe kunnen we jongeren beter betrekken bij beleidsontwikkelingen van de gemeente, het vergroenen van schoolpleinen en de inrichting van de Lange Wemen. Het thema vrijheid is tijdens het derde Baas boven Baas festival besproken met basisschoolleerlingen (250 leerlingen) en zijn er 18 gastcolleges gegeven op het middelbaar onderwijs over respect in de Week van Respect. Ook zijn de eerste verkennende gesprekken met de Raad voor Kinderen geweest over een structurele samenwerking (vertegenwoordiging van leerlingen van alle Symbio basisscholen).
- Het borgingsplan voor het 'Denkkader participatie' is uitgevoerd. Het denkkader geeft richting aan óf en hoe we participatie vormgeven in Hengelo. Het beschrijft het afwegingskader in hoe Hengelo inwonersparticipatie én overheidsparticipatie vorm geeft.
- We hebben het 'Denkkader participatie' op verschillende onderwerpen toegepast, zoals Be Brink, het Prins Bernard Plantsoen en aardgasvrij. Informatie voor inwoners over het kunnen meepraten met de gemeente is te vinden op: hengelo.nl/praatmee. Daarnaast zijn sommige inwoners specifiek uitgenodigd zodat we de passende doelgroep bereiken.
- We werkten aan het borgen van participatie in de nieuwe projectmatige werkwijze die in 2025 wordt doorgevoerd in de organisatie. Deze projectmatige werkwijze heet: 'projectmatig creëren'.

9.2.1 Inwoners waarderen de dienstverlening van de gemeente Hengelo hoog

- Het cijfer voor dienstverlening in 2024 (6,6) is gelijk ten opzichte van 2023 (6,6). Op basis van onze 'uitgangspunten dienstverlening' lag de focus we op het realiseren van een betere basis. Daarom zijn er meer medewerkers bij gekomen begin 2024. Verder lag de focus op heldere taal (herschrijven van brieven).
- Op de gemeentelijke website kunnen inwoners op verschillende producten/diensten reageren over hoe zij dat ervaren (digitale dienstverlening – een 6,8 in 2024, gelijk aan 2023). Voorbeelden zijn: website informatie aanpassen naar de nieuwe richtlijnen zoals Helder Hengelo's en het realiseren van richtlijnen voor webformulieren. Verder lag de focus op het voorbereiden/uitvoeren van wetgevingen, zoals Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (digitaal aanvragen), Wet digitale overheid (toegankelijkheid).
- Trainingen voor het duidelijk schrijven van onze teksten door medewerkers (Helder Hengelo's). Hierdoor ontstaat meer bewustwording. Daarnaast waren er schrijfdagen om direct (gezamenlijk) brieven te herschrijven.

9.3.1 De gemeente Hengelo blijft financieel gezond waarbij we ambities blijven realiseren waarbij de inwoner centraal staat

- We blijven sturen op een structureel sluitende begroting om aan het provinciaal toezicht te voldoen. Hierbij blijven we stevig inzetten op de lobby naar het Rijk om voldoende rijksmiddelen te ontvangen voor bestaande én nieuwe taken, die de gemeente moet uitvoeren.
- We blijven sturen op voldoende weerstandsvermogen (met name algemene reserve).
- We blijven sturen op de transformatie in het sociaal domein voor een neutraal financieel perspectief.

Wat zijn we blijven doen

De inwoner centraal

- Het toepassen van het Denkkader participatie in onze projecten en processen.
- Continu kijken waar onze dienstverlening (processen, systemen en benadering) aangescherpt kan worden.
- De wijze waarop we met elkaar en inwoners omgaan (leidende motieven) staan in de 'Uitgangspunten dienstverlening'.
- Stuurgroep dienstverlening, waar signalen worden gedeeld over gemeentebrede dienstverlening.

Beheren, onderhouden en verkopen van gemeentelijk vastgoed en de daarbij behorende processen verder professionaliseren.

- De invoering van kostprijsdekkende huur, zoals opgenomen in de kadernotitie "Accommodatiebeleid Sociaal en Vastgoedkaders", is grotendeels per 1 januari 2024 geëffectueerd.
- Betrokkenheid van het vastgoedbedrijf bij de aankoop van diverse gebouwen, waaronder aan de Beekstraat.

- De verkoop van woningen aan de Willem de Clercqstraat.
- Onderhoud van gemeentelijke gebouwen conform het meerjarenonderhoudsplan.
- Coördinatie van herinspecties met betrekking tot het onderhoud van gemeentelijk vastgoed.
- Aanbesteding van preventief en correctief onderhoud voor elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties in gemeentelijke gebouwen.
- Tijdelijk beheer van panden binnen de grondexploitatie “Beekstraat en omgeving”.
- Uitbreiding van de hijsinstallatie bij de Schouwburg.
- Actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling van paviljoen “De Ontmoeting”, het Twentebad, de kinderboerderij en de huisvesting van de Voetbalacademie.
- Ondersteuning bij het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting.
- Bijdrage aan het opstellen van het Gebied- en Accommodatievoorzieningen Plan (GAP).
- Verdere verdieping van de routekaart voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.
- Opstellen en verfijnen van procesomschrijvingen om de basisprocessen verder te optimaliseren.
- Optimalisatie van de financiële administratie.

Treasury

- We stelden de financieringsbehoefte op en analyseerden de leningenportefeuille, rekening houdend met de wettelijke normen kasgeldlimiet en renterisiconorm.
- We anticipeerden op onze liquiditeitsbehoefte
- We verstrekten geen nieuwe geldleningen en garanties aan derden met uitzondering van leningen waarbij we garantstelling kunnen delen met het Waarborgfonds Sport.
- We beheersten de risico's en volgden de financiële ontwikkelingen bij organisaties aan wie we hebben geleend.
- We hebben de deelnemingenportefeuille beheerd door verantwoording van dividenden, het terugvragen van dividendbelasting bij de belastingdienst en het actief volgen van de risicopositie van de ondernemingen waarin we deelnamen.

Financiën

- We zorgden voor inzichtelijke financiën voor inwoners en ondernemers. Er wordt continu gestreefd om onze planning- en controlcyclus verder te ontwikkelen; om de planning- en controlproducten nog leesbaarder, toegankelijker en transparanter te maken.
- Via de Zomernota, Beleidsrapportage en de Jaarstukken informeerden we de gemeenteraad over de belangrijkste afwijkingen op beleidsinhoudelijk en financieel gebied ten opzichte van de Beleidsbegroting.

Belastingen

- We hebben via GBTwente onroerende zaakbelasting, parkeerbelasting, hondenbelasting, BIZ en precariobelasting opgelegd en ingevorderd conform de door de raad vastgestelde Verordeningen.
- In 2024 is het tarief van de hondenbelasting bevroren op het niveau van van 2023. In 2025 is het tarief voor de hondenbelasting met een kwart verminderd ten opzichte van 2024. Vanaf 2026 wordt dekking gezocht binnen de lijn van de eerder aangenomen motie (C01-M01, Zomernota 2023-2027) om bij nieuwe financiële meevallers van structurele aard de mogelijke inzet hiervan voor (al dan niet gedeeltelijke) dekking van de hondenbelasting uitdrukkelijk mee te nemen. Dit betekent dat wanneer zich structurele meevallers/voordelen voordoen, deze ten eerste worden ingezet om de (gefaseerde) afschaffing van de hondenbelasting te dekken.

Wat heeft het gekost

9 Bestuur en ondersteuning	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 gewijzigd	Rekening 2024	Vershil
Baten	-	-	52	52
Lasten	4.681	4.685	5.494	-809
0.1 Bestuur	-4.681	-4.685	-5.442	-757
Baten	2.432	2.432	1.913	-519
Lasten	3.844	3.975	3.876	99
0.2 Burgerzaken	-1.412	-1.543	-1.963	-420
Baten	961	1.757	1.948	191
Lasten	1.748	2.706	2.630	76
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-787	-949	-683	266
Baten	4.716	6.499	7.681	1.182
Lasten	41.827	45.326	44.842	484
0.4 Overhead	-37.111	-38.827	-37.161	1.666
Baten	10.737	15.548	16.280	732
Lasten	9.059	9.059	10.540	-1.481
0.5 Treasury	1.678	6.489	5.740	-749
Baten	13.900	13.900	13.928	28
Lasten	1.177	1.177	1.341	-164
0.61 OZB woningen	12.723	12.723	12.587	-136
Baten	16.005	16.005	16.745	740
Lasten	122	122	122	-
0.62 OZB niet-woningen	15.883	15.883	16.623	740
Baten	2.120	2.120	2.088	-32
Lasten	101	101	101	-
0.63 Parkeerbelasting	2.019	2.019	1.987	-32
Baten	940	940	921	-19
Lasten	46	46	48	-2
0.64 Belastingen overig	894	894	873	-21
Baten	199.645	208.595	209.522	927
Lasten	-	-	-	-
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	199.645	208.595	209.522	927
Baten	617	473	757	284
Lasten	5.237	831	1.945	-1.114
0.8 Overige baten en lasten	-4.620	-358	-1.188	-830
Baten	-	-	-	-
Lasten	71	71	64	7
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-71	-71	-64	7
Onttrekkingen aan reserves	15.402	54.134	57.523	3.389
Toevoegingen aan reserves	10.184	74.530	70.499	4.031
0.10 Mutaties reserves	5.218	-20.396	-12.976	7.420
Baten	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-
Saldo 9 Bestuur en ondersteuning	189.378	179.774	187.855	8.081

Financiële toelichting

0.1 Bestuur (€ 757.000 nadeel)

Het resultaat op dit taakveld kent meerdere oorzaken. De belangrijkste echter is de hogere dotatie in de pensioenvoorziening Wethouders (APPA) die voornamelijk veroorzaakt wordt door de renteontwikkeling in het afgelopen jaar. Bij het opstellen van de begroting was dit niet te voorzien. Na ontvangst van de pensioenopgaves per 31 december 2024 werd dit duidelijk.

0.2 Burgerzaken (€ 420.000 nadeel)

Het afgelopen jaar is het team Publieksdienstverlening op sterkte gebracht om de te verwachten toename van de afgifte van reisdocumenten op te vangen. In de praktijk bleek de verwachte toename van de afgifte van reisdocumenten in eerste instantie nog achter te blijven. Dit betekent enerzijds dat er minder kosten gemaakt zijn voor de inkoop van reisdocumenten met bijna € 100.000, anderzijds bleven de geraamde inkomsten in de vorm van leges ook circa € 500.000 achter bij de begroting. De verkiezingen voor het Europees parlement zijn ruim € 100.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit past bij het beeld dat de verkiezingen in toenemende mate meer kosten met zich mee brengen (licenties, stembiljetten, porti, vergoedingen bemensing). Vanuit het ministerie loopt er een onderzoek naar de ontwikkeling van deze kosten.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden (€ 267.000 voordeel)

Bovenstaand voordeel wordt veroorzaakt doordat de geplande inhuur van personeel door ziekte niet volledig heeft kunnen plaats vinden. Dit heeft geleid tot lagere inhuurkosten. Daarnaast waren de energiekosten lager, omdat we nog geen eindafrekening over 2024 van het Warmtebedrijf hebben ontvangen.

0.4 Overhead (€ 1.619.000 voordeel)

De totale overheadkosten bedroegen in 2024 bijna € 45 miljoen dit is € 0,5 miljoen minder dan geraamd. Daarnaast waren de inkomsten ruim € 1,1 miljoen hoger dan waar in de begroting mee was gerekend. Per saldo is er dus sprake van een afwijking van € 1,6 miljoen voordelig.

Overhead	Begroting 2024 gewijzigd			Rekening 2024			
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Resultaat
Concernmanagement	-	2.346	-2.346	20	2.314	-2.295	52
Sociaal	472	3.176	-2.703	936	3.674	-2.737	-34
Bedrijfsvoering	5.958	39.615	-33.657	6.449	38.436	-31.988	1.669
Fysiek	68	2.042	-1.974	230	1.945	-1.715	258
Doorberekende overhead	-	-1.853	1.853	-	-1.526	1.526	-327
Totaal Ondersteuning organisatie	6.499	45.326	-38.827	7.634	44.844	-37.209	1.618

Personeelslasten en inhuur Overhead

De personeelslasten vormen het grootste deel van de overhead en vertoonden dit jaar een onderschrijding van ruim € 1,6 miljoen. Tegenover dit voordeel staat dat er voor de inhuur € 4,7 miljoen meer is uitgegeven dan geraamd. Per saldo een tekort van € 3 miljoen. Dit wordt voor € 1 miljoen gecompenseerd door de vergoeding voor detachering, ziekte en zwangerschap. Financieel gezien zijn de personeelslasten in totaliteit bijna € 2 miljoen hoger uitgevallen dan geraamd. Zie ook het overzicht onderaan met de specificatie per onderdeel.

Afdeling Financiën, advies en control

Doordat er afgelopen jaar sprake is geweest van de nodige personeelsmutaties en een aantal langdurige ziektegevallen is er een aantal keren beroep gedaan op inzet van externe capaciteit, waardoor er per saldo sprake is van een overschrijding van € 248.000 op de personeelsbudgetten.

Afdeling Organisatie en services

Bij de afdeling O & S is er sprake van een overschrijding van het budget met ruim € 190.000. Dit kent een groot aantal oorzaken van kleinere over- en onderschrijdingen. De belangrijkste afwijking is de extra dotatie in de voorziening spaarverlof. De jaarlijkse herwaardering van het uurtarief en de toename van de gespaarde verlofuren heeft geleid tot een niet geraamde dotatie van € 312.000 in de voorziening spaarverlof.

Afdeling I & IT

Het voordelige resultaat van de afdeling I&IT van ruim € 1,3 miljoen kent een variatie aan oorzaken. Een van de belangrijkste oorzaken is dat er in 2024 is gekozen om de vervanging van devices uit te stellen. Dit omdat het gewenste model (nog) niet beschikbaar is. De aanschaf van het huidig beschikbare model zou betekenen dat de ondersteuning tijdens de economische levensduur verloopt. Vanuit het rekeningresultaat zou hiervoor € 375.000 moeten worden gereserveerd om deze aanschaf in 2025 mogelijk te maken. Daarnaast is de afdeling bezig met de "VerSaaSing (software naar de cloud)" van de applicaties waarvoor al deels middelen beschikbaar zijn. Het tempo van deze migratie loopt nog niet synchroon met de budgetten. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 487.000 op onderhoud hard- en software. Verder zijn er inkomsten ad € 287.000 gerealiseerd die niet waren begroot, omdat er door de samenwerkingspartners vaker incidenteel, een beroep op ons is gedaan.

Overhead doorberekening

De dekking als gevolg van de doorberekende overhead op de uren zowel bij de investeringen als bij de grondexploitatie blijft € 326.000 achter bij de begroting. Grotendeels komt dit wederom door een verschuiving van eigen personeel naar inhuur, zoals ook uit het overzicht analyse salarissen blijkt. Over de kosten van externe inhuur wordt namelijk geen overhead berekend.

0.5 Treasury (€ 749.000 nadeel)

In de Beleidsbegroting 2024 is rekening gehouden met een rentebaai. Bij de 2^e Beleidsrapportage 2024 is deze omhoog bijgesteld. In werkelijkheid is deze nog wat hoger uitgevallen dan dat de verwachting was.

We hebben in 2024 minder rente door kunnen berekenen aan de taakvelden dan vooraf begroot. Hierdoor blijven er meer lasten over op het taakveld Treasury. Dit heeft te maken met de rente die we in mindere mate konden doorberekenen aan bijvoorbeeld de grondexploitaties, maar ook middels het omslagrentepercentage aan de overige taakvelden (zie onderstaande tabel). Door de rentebaten in 2024 is het omslagrentepercentage gecorrigeerd van 0,1% naar 0%.

In 2024 hebben een aantal renteherzieningen plaatsgevonden op eigen financieringen. De rentes stonden tegen historisch lage rentes vast en zijn nu gestegen met een nadelig effect.

Gevolgen correctie omslagrente per programma	
Programma	Bedrag
1. Veiligheid	-
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	33
3. Economie	1
4. Onderwijs	66
5. Sport, cultuur en recreatie	44
6. Sociaal Domein	4
7. Volksgezondheid, milieu en duurzaamheid	3
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	41
9. Bestuur en ondersteuning	23
Taakveld 0.5 - Treasury	-215
Totaal	-

0.61 OZB Woningen (€ 136.000 nadeel)

Het voordeel van € 28.000 bij de baten betreft 0,2% van het begrote bedrag. Dit ligt ruim binnen de marge die verwacht mag worden op basis van het aantal huishoudens dat is aangeslagen.

Het nadeel van € 164.000 bij de lasten is met name veroorzaakt door de proceskosten bij bezwaarafhandeling. Deze waren naar beneden bijgesteld omdat wetgeving de winsten bij No cure No Pay-bedrijven aan banden had gelegd, wat een drukkend effect zou hebben op het aantal bezwaren. In 2024 is alsnog het maximale te vergoeden bedrag weer hoger gesteld. Tevens zijn in 2024 nog de laatste bezwaren 2023 (vanwege het grote aantal bezwaren) via de rechtbank afgehandeld. In de Jaarstukken 2023 gaven we al aan dat de hoogte daarvan niet ingeschat kon worden.

0.62 OZB Niet-woningen (€ 740.000 voordeel)

We ontvangen 4,6% meer dan is begroot. Dit verschil is volledig veroorzaakt door mutaties van WOZ-waarden na het moment van de tarief bepaling, begin september 2023. Bij de niet-woningen kunnen wijzigingen in het pandenbestand of de waarde ervan grote verschillen veroorzaken, omdat de aanslagen qua bedrag hoog zijn ten opzichte van woningen. Een nadere analyse laat zien, dat we door nieuwbouw en verbouw na het moment van tarief bepaling € 180.000 meer opbrengsten van het eigenarendeel hebben ontvangen. Wijzigingen in de WOZ-waarde door objectmutaties of gewijzigde taxaties hebben geleid tot € 230.000 hogere baten. Juist in dit jaar was er sprake van verlate taxaties, omdat de taxateurs tot september bijna uitsluitend ingezet zijn voor bezwaarafhandeling woningen, veroorzaakt door de explosie aan bezwaren van 2023 en reguliere bezwaren 2024. Pas vanaf september zijn bedrijven opnieuw getaxeerd. Deze hertaxaties hebben tot het aanslagmoment in februari 2024 een verhogende invloed gehad op de WOZ-waarden van niet-woningen. Zo werden mutaties na bouwvergunningen pas vanaf september in de waarde verwerkt. In totaal is dit € 410.000 op het eigenarendeel. Voor het gebruikersdeel werken dezelfde mutaties door voor een bedrag van € 330.000.

0.7 Uitkeringen gemeentefonds (€ 927.000 voordeel)

In de raadsbrief 'Decembercirculaire 2024 Gemeentefonds' (zaaknummer 3853103) is de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen in het gemeentefonds. Door de late beschikbaarheid van deze circulaire was het niet meer mogelijk om een begrotingswijziging voor het jaar 2024 vast te laten stellen door de gemeenteraad. Voor 2024 is de gemeentefondsuitkering in de decembercirculaire 2024 ruim € 0,9 miljoen hoger dan begroot. Dit hogere bedrag is nu ook verantwoord. Hierdoor is het resultaat van de Jaarstukken positief beïnvloed door het Rijk.

Van de extra ontvangen gemeentefondsmiddelen van ruim € 0,9 miljoen stellen we via het bestemmingsvoorstel voor:

- € 33.000 toe te voegen aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. Het betreft hier middelen voor de Wet betaalbare huur, de vangnetconstructie energietoelage en de landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven.
- € 147.000 toe te voegen aan de reserve vluchtelingen.

Een nadere toelichting hierop vindt u in de betreffende (bovengenoemde) raadsbrief en in het bestemmingsvoorstel (zie paragraaf 4.3)

0.8 Overige baten en lasten (€ 648.000 nadeel)

Het resultaat bestaat uit de volgende drie onderdelen:

Onvoorziene uitgaven en opties nieuw beleid

Op deze budgetten is in het afgelopen jaar nauwelijks een beroep gedaan wat leidt tot een voordeel van € 206.000.

Begrotingstechnische correcties

Het voordeel van € 236.000 op deze post bestaat uit niet geraamde inkomsten. Het betreft hier fiscale correcties over voorgaande jaren die niet aan de diverse taakvelden zijn toe te rekenen.

Saldo urenverantwoording en kosten voormalig personeel

De verwachte productiviteit bleef aanzienlijk achter bij de ramingen wat heeft geleid tot een nadelig dekkingresultaat van € 826.000. Daarnaast zijn er voor € 214.000 betalingen gedaan die voortkomen uit ontbonden arbeidsovereenkomsten dit veelal in de vorm van eigen risico WW.

0.10 Mutaties reserves (€ 7.420.000 voordeel)

De toevoegingen en onttrekkingen in de reserves kennen hun eigen dynamiek in de P en C-documenten. Veelal worden incidentele lasten gedekt uit reserves. Daarnaast zijn overschotten of tekorten uit Zomernota's, Beleidsbegrotingen en Beleidsrapportages verrekend met de algemene reserve. De totale dotaties vanuit de reserve is € 4 miljoen lager dan geraamd terwijl de onttrekkingen bijna € 2,5 miljoen hoger zijn. Per saldo betekent dit voor de exploitatie een voordeel van € 6,5 miljoen. Voor de totale reserves betekent dit echter dat er € 6,5 miljoen minder in het saldo zit dan waar in de begroting mee gerekend was. De belangrijkste oorzaak is de ontwikkeling van de reserve grondexploitatie.

De grondexploitaties kennen een 'gesloten' circuit. Verrekeningen vinden plaats via de algemene reserve grondexploitaties en drukken niet op het jaarrekeningsaldo

Algemene reserve (€ 30.000 nadeel)

Er is een lager beroep gedaan op de Uitvoeringsregeling Hengeloos Energiefonds Maatschappelijke Organisaties 2024 (2e ronde). Hierdoor zijn er minder middelen onttrokken uit de algemene reserve.

Reserve grondexploitatie (€ 7.468.000 voordeel)

De hogere onttrekking uit de reserve grondexploitatie komt grotendeels uit de gevolgen van taakveld 8.2. Met name de (deel)afsluiting van Dalmeden veroorzaakt deze verslechtering in de reserve. Dat zit met name in het verschil tussen de verplichte methode van tussentijdse winstnemering en de nu daadwerkelijk berekende winst van het afgesloten deel van Dalmeden. Daarnaast hebben we een iets lagere rentebaten gehad over het saldo in de reserve grondexploitatie. Het resultaat van BXL valt lager uit dan verwacht, omdat voorgesteld wordt om de boekwaarde van de parkmanagementvoorzieningen af te boeken. De dotatie voorziening voor de Veldkamp valt juist lager uit dan verwacht. De verkoop van een perceel grond aan de Beneluxlaan heeft in 2024 niet plaatsgevonden. Daarnaast zijn er nog veel kleine mutaties geweest.

Reserve dekking kapitaallasten (€ 341.000 voordeel)

In de Zomernota 2023-2027 is er een krediet aangevraagd voor de toekomstbestendige wijkwelzijnsvoorziening in Slangenbeek. Dit is nog niet tot uitvoering gekomen. Deze bijbehorende toevoeging aan deze reserve heeft nog niet plaatsgevonden. Dit zorgt voor een voordeel.

Reserve vastgoedbedrijf (€ 425.000 nadeel)

De onttrekking voor de verbouwing van de Wijkcentrum Slangenbeek heeft nog niet plaatsgevonden, aangezien het project door capaciteitsgebrek nog niet is gestart. Daarnaast is de geplande onttrekking voor inhuur niet volledig benut.

Reserve Duurzaamheid (€ 149.000 voordeel)

De bijdrage van Zonneveld Boeldershoek Hengelo B.V. ter dekking van de ontwikkeling- en investeringskosten van de aansluiting conform de anterieure overeenkomst is nog niet ontvangen. Zodoende kan deze bijdrage niet aan de reserve wordt gedoteerd en leidt dit tot een voordeel in programma 9. Zodra het zonneveld operationeel is zal de bijdrage worden uitgekeerd aan de gemeente.

Reserve Duurzaam Veilig (€ 75.000 nadeel)

Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt door de niet gerealiseerde onttrekking uit de Reserve Duurzaam Veilig. In de 2e Beleidsrapportage 2024 hebben we gemeld dat we een onderzoek doen op het gebied van verkeersveiligheid ten laste van de Reserve Duurzaam Veilig. Dit onderzoek heeft uiteindelijk niet plaatsgevonden. Er is voorrang gegeven aan de gezamenlijke bereikbaarheidsstudie mobiliteit met Enschede. Vanwege capaciteit in relatie tot de omvang van de studie zijn we niet in staat gebleken beide grote studies tegelijkertijd uit te voeren.

Reserve bodemsanering (€ 459.000 voordeel)

In 2024 is een hogere bijdrage uit de reserve bodemsanering dan begroot in het bestedingsplan. Deze onttrekking vindt namelijk plaats op basis van werkelijke bestedingen en is ter dekking van de ambtelijke inzet en gemeentelijke saneringsprojecten. Niet elke verontreiniging is te voorzien waardoor er onvoorziene bodemsaneringskosten in het kader van de Wet bodembescherming (wbb) zich kunnen voordoen.

Reserve vluchtelingen (€ 100.000 nadeel)

De toevoeging aan de vluchtelingenreserve is €100.000 hoger dan geraamd omdat de middelen voor de huivering van statushouders (Welbions) nog niet in 2024 zijn besteed. Volgens verwachting worden deze middelen in 2025 wel ingezet en blijven daarom gereserveerd in deze reserve.

Reserve aanjaagbudget talentopgave (€ 289.000 nadeel)

Voor de Spoorzone Hengelo Enschede en RSIA/RIOS Twente (beiden taakveld 8.3) zijn de middelen grotendeels uitgegeven. Er zijn nog geen middelen uitgegeven in 2024 voor Hengelo op de kaart (taakveld 3.4), het opstellen van het evenementenbeleid (taakveld 3.4), het aanjagen van de community KMS locatie (taakveld 8.2) en samenwerking met Enschede, Almelo en Twenteboard in het kader van talent (taakveld 0.4).

Momenteel wordt met zorg gewerkt aan het opstellen van een programmaplan voor het aantrekken en behouden van talent in Hengelo en de regio Twente. Dit plan vormt de essentiële basis voor een doordachte en effectieve aanpak van de talentopgave. We benaderen deze uitdaging vanuit vier samenhangende programmalijnen: wonen, werken, leven en imago. Met het programmaplan als basis kunnen we gestructureerde en samenhangende keuzes maken in de aanpak van de talentopgave.

Het project om Hengelo op de kaart te zetten vond plaats in het 1e kwartaal van 2025. Ter voorbereiding op een brede participatie bijeenkomst in maart 2025 werd in februari een online talkshow opgenomen waarin talenten en professionals aan de hand van interviews reflecteren op hun rol voor de talentopgave van Hengelo en de regio.

Daarnaast is het opstellen van het evenementenbeleid met één kwartaal uitgesteld (naar 1e kwartaal van 2025). Dit heeft ons in staat gesteld om het opdrachtnemerschap zorgvuldig te beleggen en zo te zorgen voor een solide en goed doordachte uitvoering.

De besluitvorming over het omgevingsprogramma KMS-locatie en het akkoord op hoofdlijnen heeft plaatsgevonden in oktober 2024. In het 1e kwartaal van 2025 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. Direct na het ondertekenen van de SOK is voor het aanjagen van de community een werkgroep opgericht en is een communityaanjager geworven.

In samenwerking met de gemeente Almelo, Enschede en Twenteboard wordt gewerkt aan een regionaal programmaplan voor het behouden en aantrekken van talent in Twente. Dit plan vormt de noodzakelijke basis voor een gestructureerde en samenhangende aanpak van de talentopgave. Omdat de focus ligt op het zorgvuldig ontwikkelen van dit programmaplan, zijn er nog geen uitvoeringskosten gemaakt voor de regionale talentaanpak.

Dit leidt tot minder lasten op diverse bovengenoemde taakvelden (voordeel). Uiteindelijk is er € 289.000 minder onttrokken uit de reserve aanjaagbudget talentopgave. Dit resulteert in een nadeel op deze reserve.

Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten (€ 24.000 nadeel)

Versterking en vernieuwing

Wij hebben in 2023 de regeling 'Versterking en Vernieuwing 2023-2024' vastgesteld. De instellingen mogen de toegekende middelen zowel in 2023 als in 2024 besteden. Om besteding in 2024 mogelijk te maken is het beschikbare budget van € 151.000 in de Jaarstukken 2023 overgeheveld naar 2024 via een storting in de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten. In 2024 is verder uitvoering gegeven aan de regeling en is het volledige bedrag besteed. Voor deze besteding van het bedrag is in 2024 per abuis geen budget opgenomen. Dit geldt eveneens voor de raming van de onttrekking uit de reserve. Hierdoor is een nadeel van € 151.000 ontstaan op programma 5. Hier tegenover staat een even groot voordeel in programma 9.

Analyse salariskosten 2024 (totaal)

Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt is het ons toch gelukt om de meeste vacatures ingevuld te krijgen. De vaste salariskosten waren in 2024 ruim € 1,6 miljoen lager dan begroot.

Daarnaast is er in 2024 voor ruim € 12,8 miljoen aan capaciteit ingehuurd. Dit is € 4,7 miljoen meer dan begroot en € 2,6 miljoen minder dan in 2023 aan inhuur is uitgegeven. De inhuur heeft in de volle breedte van de organisatie plaatsgevonden. Naast de genoemde lasten heeft de detachering van personeel en uitkeringen in het kader van ziekte en arbeidsongeschiktheid ruim € 1,0 miljoen meer opgebracht dan geraamd.

Specificatie	Personeelslasten		Inhuur		Vergoeding		totaal Salaris + inhuur		
	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Begroot	Rekening	Saldo
Raad	907	923	-	-		-41	907	883	24
College	849	858	-	-			849	858	-9
Griffie	471	456	-	-			471	456	14
Subtotaal	2.227	2.237	-	-	-	-41	2.227	2.197	30
Directie	629	635	203	215			832	850	-18
Stafondersteuning	1.106	1.064		30			1.106	1.094	12
Ontwikkel management	527	545					527	545	-18
Subtotaal	2.262	2.243	203	245	-	-	2.465	2.489	-24
Bedrijfsvoering	23.941	23.015	1.274	2.379	-81	-339	25.134	25.054	80
Twentebad	2.107	2.472	484	642	-14	-126	2.577	2.988	-411
Sociaal	27.163	26.885	3.858	4.927	-466	-902	30.554	30.910	-356
Fysiek	19.222	18.234	2.321	4.633	-322	-503	21.221	22.364	-1.143
Subtotaal	72.433	70.605	7.936	12.581	-883	-1.870	79.486	81.316	-1.830
V.m. pers.	354	521					354	521	-167
Stagiaires	14						14	-	14
Subtotaal	368	521	-	-	-	-	368	521	-153
Totaal:	77.290	75.607	8.138	12.826	-883	-1.911	84.545	86.522	-1.977

Risico's

Digitale veiligheid

Er is ingezet op de digitale weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen zoals ouderen, jongeren en ondernemers. Dat doen we door bewustzijn te stimuleren en ondersteuning te organiseren. Hiervoor is Hackshield ingezet, een digitale voorlichting met het doel om bij basisschoolleerlingen bewustwording te creëren door spelenderwijs een kennismaking aan te bieden met digitale veiligheid. Vanuit LOES opvoedondersteuning zijn ouder- en thema-avonden georganiseerd over digitale veiligheid en cyberweerbaarheid. Het jongerenwerk Skillz en Halt hebben voorlichting gegeven aan jongeren over de digitale verleidingen en gevaren. Ook voor ouderen zijn bijeenkomsten georganiseerd.

Gemeentefonds

De ontwikkelingen, inspanningen en investeringen die we doen, zijn niet vanzelfsprekend. Het vraagt veel van ons op financieel gebied. Het financiële ravijn, vanaf het jaar 2026, komt met rasse schreden dichterbij en het nieuwe kabinet heeft nog onvoldoende handreiking gedaan om dit voor gemeenten te dempen, al onze gezamenlijke bestuurlijke inspanningen ten spijt. We blijven ons daarvoor, samen met andere gemeenten en verenigd in de VNG inzetten.

